

Korpral Lars Frifeldt från Varmlösa

Frifeldtaren var son till bonden Åstrad Hansson och hans hustru, Mätta Persdotter i Varmlösa. Av allt att döma var han född och uppväxt i utpräglad bondemiljö och hans broder Hans Åstradsson övertog föräldragården, Varmlösa nr 10. Emellertid lät sig Lars Frifeldt, av någon anledning, i slutet av år 1717 eller möjligen början av 1718 värvas till Skånska Tremänningskavalleriregementet. I 1718 års generalmönsterrulla återfinnes han som andrekorpral vid tredje korpralskapet, Livkompaniet – befäl för 32 ryttare och av någon anledning benämnd Lorentz Frifeldt. I rullan uppges han vara 24 år gammal och skåning till börd. Hans häst var en 9-årig svartbrun vallack med vit höger/bakfot. I 1719 års mönsterrulla har han förflyttats till andra korpralskapet vid Majorens kompani, där han blev ensam korpral. Han efterträdde Peter Ingelström som förflyttats till Livkompaniet och benämnes nu Lars Frifeldt. En ny springare fick han, även nu var det en svart/brun valack med vänster bakfot vit, 10 år gammal. Denne fyrfotade vän följde sedan Frifeldt tills han lämnade militärlivet bakom sig. Den stora frågan man ställer sig som forskare är: var han med vid Halden i Norge, där Karl XII miste livhanken?

Lars Frifeldt tjänstgjorde under tre regenter och var med andra ord – en sann "karolin". Efter Karl XII:s död i Norge blev hans syster Ulrika Eleonora, Sveriges nya regent – om än blott under något års tid. 1720 tillträdde en ny ätt Sveriges tron och denna nya era inleddes med Fredrik I som regent. Detta tycks emellertid icke ha inneburit några nämnvärda förändringar för militärerna. 1720 var av allt att döma sista året som Lars Frifeldt finns med i Skånska Tremänningskavalleriregementets rulla. Han var nu 27 år gammal och hade drygt tre års tjänstgöring bakom sig. Som korpral vid Majorens kompani hade han 35 man under sig. Av dem var 30 skåningar, två smålänningar, en bleking, en västgöte och en östgöte. I uniformen för Majorens kompani – där Frifeldt tjänstgjorde – ingick vid 1720 års mönstring följande persedlar (enligt rullan): blå rockar men utan foder, blå underfodrade västar med mässingsknappar, hattar utan galon, svarta halsdukar, handskar, gehäng, karbinrem, byxor, stövlar med sporrkläder och sporrar. Därtill kom nya värjor och patronkök.

1720 eller 1721 tycks Frifeldt ha slutat sin militära bana för att 1723 gifta sig med Sjörupklockaren Jöns Månssons dotter Gunnel. Sjörupskyrkans kyrkbok förmäler: "den 5 mars copolerades corporalen välborne och välagtade Lars Frifeldt med dygdesamma och gudfruktiga jungfrun Gunell Jönsdotter i Sjörup".

Lars Frifeldt var ju egentligen född och uppvuxen på en annan av Varmlösas gårdar. När han i samband med giftermålet flyttade till Varmlösa nr 4 upprättades någon form av kontrakt mellan honom och hans broder Hans Åstradsson. Av denna handling, daterad 1724, framgår att Varmlösa nr 4 var "ett surt och osunt ställe och så alltid varit". Gården hade således, innan Lars övertog den, varit öde en längre tid. Av ett salubrev daterat den 7/4 1723 (Ingelstads Häradsrätt/Småprotokoll Alla : 1/uppbud och Inteckningsprotokoll Liunitz Hds ordinarie Sommaring 16/5 1728) framgår att Lars Frifeldt köpte Varmlösa nr 4 av Jöns Nilsson, handlingen lyder sålunda:

"Till Tingsrätten inlefwederade förfäskiedade Corporalen Manhaftig Lars Frifelt ett Sahlesbref dat: d. 7 april 1723 af innehåll at Jöns Nilsson i Warmlösa till förbem:te Corporal afhänt bårtsålt 1/16-dels brik i Rusthållet No.44 beläget i Warmlösa By, Liunits Härad och Katzlösa Sockn för hwilket säljaren bekommit 20 Dr. Srmt: Hwilket Kiöpebref uplästes Exhibierades och efter Corporalen Frifelts begiäran sålunda till Protokoll fördes, hwaraf honom Extract bewiljades".

På Varmlösa nr 4 framlevde Frifeldt sina dagar till sin bortgång 1746. Om detta förmäler Katslösa dödbok följande: "d. 5 februari klockan 10 om aftonen dödde coporalen Lars Frifeldt i Warmlösa och blef begrafven d. 14 ejusdem Aet: 53 A".

Peter Larsson